

ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯ ಡಾ. ಪ್ರಸನ್ನ ನಂಜಾಪುರ¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಸಂಘಟಿತವಾದ, ಸಂರಚಿತವಾದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಆಗರವೇ ಇದೆ. ಸಮಾಜದ ವಿಭಿನ್ನ ಜೀವನಾನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಚನಕಾರರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಶರಣತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು. ಈ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ಶರಣತ್ವಗಳು ಏಕವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿವೆ. ವಚನಕಾರರು ನಡೆಸಿದ ಈ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ವಚನಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದಾಗ ತಾನು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬದುಕನ್ನು ನೋಡಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವಯಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.

ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಅಥವಾ ಒಕ್ಕಲು ಮುದ್ದಯ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಈ ವಚನಕಾರ 12ನೇ ಶತಮಾನದ 'ಜೋಳದ ಹಾಳು' ಎಂಬ ಊರಿನವನು. ಕೃಷಿ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕ ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವನು. ಒಮ್ಮೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಉಳುವಾಗ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಪೂಜಿಸಿ ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ, ರಾಜನು ಕೇಳಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆರಿಗೆಯ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಅದನ್ನು ದಾಸೋಹಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಯಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ 'ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ' ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವ ಇವನ ಹನ್ನೆರಡೂ ವಚನಗಳು ಸರಳ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘವಾಗಿವೆ. ಬಳಸುವ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳತೆಯಿದ್ದು ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಂತೆಯೇ ತುಸು ದೀರ್ಘವಾದ ನಡೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಣಗಳು ಮುದ್ದಣ್ಣ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಆಗಿವೆ.

ಅಂಗವೆ ಭೂಮಿಯಾಗಿ, ಲಿಂಗವೆ ಬೆಳೆಯಾಗಿ,

ವಿಶ್ವಾಸವೆಂಬ ಬತ್ತ ಒಲಿದು ಉಂಡು

ಸುಖಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದ ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ. ||1||

¹ ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಮಹಾರಾಣಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಲಿಂಗಧಾರಣೆಯಾಗಿ ಶರಣನಾದ ಮೇಲೆ ಶರಣತ್ವದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಅನುಭವಾತ್ಮಕ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಅಂಗ-ಲಿಂಗ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಭೂಮಿ - ಬೆಳೆ - ಭತ್ತದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದರ ತೊಡಗುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು, ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ನಾವು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದರ ಫಲಗಳು ಸುಖಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುದ್ದಣ್ಣ ತಾನು ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದಾಗಿನ ಸಂದರ್ಭದ ಅನಿಸಿಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಕ್ರೋಧ ಬಂದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲೆಂಬುದು

ದಯೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಬೇಡಾ ಎಂಬುದು,

ಅದು ಅರಿವೋ? ಅಜ್ಞಾನವೋ? ಬೇರೊಂದು ಹೊಲಬೋ?

ಮಾಡುವ ಕ್ರೀ ಜಡನೆಂಬುದು, ಕ್ರೀ ಹೊರಗಾದುದು ಅರಿವೆಂಬುದು,

ಅದನರಿವುದು ಅದೇನು ಹೇಳಾ?

ಆತ್ಮನರಿವೊ ಜೀವನ ಮರವೆಯೋ?

ತೊಳೆದಡೆ ಮಡಿಯಾಗಿ ಮಾಸಿದಡೆ ಮೈಲಿಗೆಯಾಗಿ

ಪ್ರಸಿಯಹುದೊಂದೊ ಎರಡೋ?

ಅರಿದಡೆ ತಾನೆಂಬ ಮರೆದಡೆ ಜಗವೆಂಬ

ಉಭಯಕ್ಕೊಳಗಾಗದ ಮುನ್ನವೆ ಅರಿ,

ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯನ. ||4||

ಇಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವನೆಗಳು ದ್ವಂದ್ವ ನಿಲುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇರುವ ನಡತೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಮಧ್ಯಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೋಪ ಬಂದಾಗ ಕೊಲ್ಲು ಎನ್ನುವುದು, ದಯೆ ಬಂದಾಗ ಬೇಡ ಎನ್ನುವುದು ಅರಿವೋ? ಅಜ್ಞಾನವೋ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅರಿವು- ಮರೆವು, ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆ, ಸತ್ಯ-ಸುಳ್ಳು, ವ್ಯಕ್ತಿ-ಸಮಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಗೊಂದಲ ವೈರುಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಕಳೆದುಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಸಮಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಅರಿವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಾಗಿದೆ.

ನೀ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಗೆ ಮುಂದೆ ಕರಲು, ಹಿಂದೆ ಇಗ್ಗರಲು,

ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಚೆ ಮಧ್ಯಭೂಮಿ

ಮೂರು ನೆಲದ ಭೂಮಿಯ ಆರೈದು ಬೆಳೆದೆನೆಂದಡೆ,

ಇದಾರ ವಶವೂ ಅಲ್ಲ,

ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ ನೀನೆ ಬಲ್ಲ. ||6||

ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಬದುಕು ದೈವದತ್ತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವಂತದ್ದು ಅದರ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಲವು ಕರಲು ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅಂತಹ ಭೂಮಿ ಕೃಷಿಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಹೊರತು ಯಾರ ವಶವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬದುಕೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಂದರೆ, ನಮಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂತೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಸಂದೇಶವೂ ಇದೆ.

ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಾಳಾಗಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ತಲಹಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಮರನ ತಂದು,

ನಿಬದ್ಧಿಯ ಕಾರುಕನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸುಬದ್ಧಿಸಿ, ಶುದ್ಧಿಸಿ

ಅನಾದಿಯೆಂಬ ಹುಗಿಲುದೆಗೆದು,

ಆದಿಯೆಂಬ ಈಯವನಿಕ್ಕಿ,

ಇಷ್ಟವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸದ ಮೇಳಿಯಂ ಬೆಟ್ಟಿ,

ಭಾವವೆಂಬ ಜಗುಳಿಯನಿಕ್ಕಿ,

ಸದ್ಭಾವವೆಂಬ ಗುಳುವ ತೊಡಿಸಿ,

ಸತ್ಪ್ರಿಯೆಯೆಂಬ ಕಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲ ತೊಡಚಿ,

ಜ್ಞಾನಚಿಹ್ನವೆಂಬ ನೊಗದ ಉಭಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ

ಎಡಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾರಿಯ ಹೂಡಿ,

ಬಲಗೋಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹುಡಿ,

ಅಡಿ ಕೆತ್ತುವಂತೆ ಧಾಯೆಂದು ಹೊಡೆಯಲಾಗಿ,

ಭೂಮಿಯೊಡಗೂಡಿ ಸವೆಯಿತ್ತು.

ಬಿತ್ತವಟ್ಟಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ,

ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ ನೀನೆ ಬಲೆ. ||7||

ಇಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಾಳು, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ತುದಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಮರವೆಂದರೇ ನೇರವಾಗಿಲ್ಲದ ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿರುವ ಮರ. ಇದು ಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದ ನಮ್ಮ ಬದುಕು. ಇಂತಹ ಬದುಕು ಅಥವಾ ಮರವು ಬಡಗಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಉಪಯೋಗ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬದುಕನ್ನು ನಮಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನುಪಯುಕ್ತ ಮರವು ನೇಗಿಲಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೊಗ, ಎತ್ತುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ನೆಲವನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು ಒದಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾವ ಬದುಕು ಅನುಪಯುಕ್ತವಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವು

ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಾವ, ಸದ್ಭಾವ, ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಗಳ ಅರಿವಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಏಕಾಏಕಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಒದಗಿ ಬರುವ ವಸ್ತು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲರೊಡಗೂಡಿಯೇ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವವಿದೆ. ಕರಿಯ - ಬಿಳಿಯ ಎತ್ತುಗಳೆರಡೂ ಒಂದು ಚಲನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವಂತೆ ಬದುಕಿನ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರಕವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ವೈರುಧ್ಯಗಳು ಘರ್ಷಣೆಗೆ ಬದಲು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಹಕಾರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಲುವಿದೆ.

ಪೈರಿಗೆ ನೀರು ಬೇಕೆಂಬಲ್ಲಿ ಉಚಿತವನರಿದು ಬಿಡಬೇಕು

ಕ್ರೀಗೆ ಅರಿವು ಬೇಕೆಂಬಲ್ಲಿ ಉಭಯನರಿದು ಘಟಿಸಬೇಕು

ಏರಿ ಹಿಡಿದನ್ನಕ್ಕ ನೀರ ಹಿಡಿದಡೆ ಸುಖವಲ್ಲದೆ ಮೀರಿದರುಂಟೆ?

ಕ್ರಿಯೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ, ಅರಿವ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ,

ಬೆಳೆಯ ಕೊಯಿದ ಮತ್ತೆ, ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕಾವಲುಂಟೆ?

ಫಲವ ಹೊತ್ತ ಪೈರಿನಂತೆ, ಪೈರನೊಳಕೊಂಡ ಫಲದಂತೆ,

ಅರಿವು ಆಚರಣೆಯೆಲ್ಲ ನಿಂದು,

ಆಚರಣೆ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಲೇಪನಾದ ಮತ್ತೆ

ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯನೆಂಬುದ ಭಾವಿಸಲಿಲ್ಲ. ||8||

ವ್ಯವಸಾಯದ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪೈರಿಗೆ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದಾಗ ತಿಳಿದು ಬಿಡಬೇಕು. ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದರೂ, ಕಡಿಮೆಯಾರೂ ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಉಚಿತ' ಎನ್ನುವುದು ಅಂತಹ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ವಿವೇಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಬದುಕಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಈ ವಿವೇಚನೆಯ ಅರಿವಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜೀವನಾವಶ್ಯಕತೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಕೊರತೆಯೂ ಆಗದೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಗದೆ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಏರಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಳಕೆಗೆ ಏರಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಹಾಗಾದಾಗ ನೀರು ಮತ್ತು ಏರಿಗಳು ಒಂದರಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಅರಿವುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಆ ರೀತಿಯದು. ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಬಾಸ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕುಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕಾವಲನ್ನು ಕಾಯ್ದಂತೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ

ಮುದ್ದಣ್ಣ ನೀರು – ಪೈರು – ಫಲಗಳಂತೆಯೇ ಬದುಕು – ಅರಿವು – ಆಚರಣೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಮೂರಡಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಆರು ಹೊನ್ನ ತೆತ್ತು,

ಮಿರಿ ಹದಿಕೆಯ ಬೇಡನೆಂದು, ಈ ಗ್ರಾಮದವರ ಮುಂದಿಟ್ಟು

ಮೀರಲಿಲ್ಲಾಯೆಂದು ಪಟ್ಟೆಯ ಕೊಟ್ಟು,

ಮತ್ತೂರು ಗೂಡಿ ಹದಿಕೆಯ ಬೇಡಿದಡೆ, ನಾ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ನೀ ಕೊಟ್ಟು ಪಟ್ಟೆ

ನಮ್ಮ ನಟ್ಟನಡುಮನೆಯ ಐದುಕಾಲ ನೆಲಹಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಯದೆ ಕೋ!

ನೀ ತಪ್ಪಿದಡೆ ನಿನಗೆ ಹೇಳುವ ಒಡೆಯರುಂಟೆ?

ನಾನೊಕ್ಕಲು ನೀನೊಡೆಯ

ಮೀರಿ ಕೊಂಡಿಹನೆಂದಡೆ

ಮುನ್ನವೇ ಸಿದ್ಧಾಯ ಸೆರೆಗೆ ನಾನೊಳಗು.

ಗುತ್ತಿಗೆಕಾರಂಗೆ ಮತ್ತೆ ಕುಳವುಂಟೆ?

ಇನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನಾದೊಡೆ

ಎನ್ನ ಹಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿಗೆಯೊಡೆಯ ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದಾಣೆ. ||10||

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ಮುದ್ದಣ್ಣ ತಾನು ಬೇಸಾಯಗಾರನಾಗಿ ಎದುರಿಸಿರುವ ಸಂಕಟದ ಜೊತೆಗೆ ಅದನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಕೃಷಿಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಗೆ, ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಮೇಲೆ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವ ಕೃಷಿಕ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಕೊನೆಗೆ ಎನಗೆ ಕಾಮಭೀಮನೇ ಒಡೆಯ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತೋರಿರುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಇದಾಗಿದೆ. ಆಳು – ಒಡೆಯ ಎಂಬ ಭಿನ್ನತೆಯ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ಈ ವಚನ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲಕ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಚನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಮುದ್ದಣ್ಣ ಆಗಿನ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಒಕ್ಕಲು ಆಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ವರುಣನ ಕಿರಣದಿಂದ

ಅಪ್ಪುವಿನ ಸಾರ ಪೃಥ್ವಿಯೊಡಗಿದ್ದು

ಪೃಥ್ವಿಯ ತಪ್ಪಿಸಿ ತಾನೊಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತೆಗವಂತೆ

ಅರಿವು – ಮರವೆ, ಪೃಥ್ವಿ- ಅಪ್ಪುವಿನಂತೆ ಇಷ್ಟ ಭೇದವ ತಾನರಿದು

ಜಡ-ಅಜಡವೆಂಬ ಉಭಯವರಿವುದು

ಸಕಲವೋ? ನಿಃಕಲವೋ? ಬೇರೊಂದು ಹೊಲಬೊ?

ನಿನ್ನೊಲವರವ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ

ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ ನಾನೆಂದು ಅರಿಯೆ ||11||

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮತ್ತು ವಿಸ್ಮೃತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ನೀರುಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳ ಜೊತೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಳೆಯಿಂದ ಬಂದ ನೀರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಗಿ ಅಂತರ್ಜಲವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಅದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಒಳಗೆ ಅದರ ಇರುವಿಕೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದಾಗ ಅಂತಹ ಜಲದ ಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವು ಜಡಗೊಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುತ್ತದೆ. ನೀರು ಇಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನ ರೂಪಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಂದರೇ ಚಲನಶೀಲವಾದ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಬದುಕನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿಡುತ್ತವೆ.

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವನೋದುವುದಕ್ಕೆ ಹಾರುವನಲ್ಲ,

ಇರಿದು ಮೆರೆವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಲ್ಲ,

ವ್ಯವಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವೈಶ್ಯನಲ್ಲ,

ಉಳುವ ಒಕ್ಕಲುಮಗನ ತಪ್ಪ ನೋಡದೆ ಒಪ್ಪು ಗೊಳ್ಳಯ್ಯಾ,

ಕಾಮಭೀಮ ಜೀವಧನದೊಡೆಯ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ. ||12||

'ಚಾತುರ್ವರ್ಣ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತಿರುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಣ್ಣ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪರಿಯು ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅತೀತವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ 4ನೇ ವರ್ಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸದೇ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು 'ಒಕ್ಕಲು ಮಗ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ತೋರುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನ ಒಟ್ಟು ವಚನಗಳು ಹನ್ನೆರಡಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಎಂಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಬದುಕನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವ ಈ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಒಂದು ಕೃಷಿಯಾದರೇ ಮತ್ತೊಂದು ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು ಕೃಷಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಅಂತಹ ವಚನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುದ್ದಣ್ಣನ ವಚನಗಳ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಕೃಷಿ - ಬದುಕು, ಶರಣತ್ವ - ಬದುಕು, ಕೃಷಿ - ಶರಣತ್ವ, ಹೀಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿ ರೂಪಕಾತ್ಮಕಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಬದುಕಿನ ಚಲನಶೀಲತೆಯೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಕಾಳಜಿ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಪದ

ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. 'ವರುಣನ ಕಿರಣ' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಕಿರಣಗಳುಂಟು, ಆದರೆ ಮಳೆಗೂ ಕಿರಣಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವಾಗ ಬೀಳುವ ಮಳೆಹನಿಗಳನ್ನು ಕಿರಣಗಳಂತೆ ಭಾವಿಸಿರುವ ಮುದ್ದಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಕವಿತ್ವದ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ವಚನಗಳು ಬದುಕಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗದ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿವೆ. ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಜೀವನದ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುವಾಗ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೇ ಬೆಳೆ ಎಂಬ ನೀತಿ ಬದುಕಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಎಂ.ಎಂ. (ಸಂ). ಸಂಕೀರ್ಣ ವಚನ. ಸಂ-1, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಮಹಾದೇವಪ್ಪ ಎನ್.ಜಿ. (ಸಂ). ವಚನ ಪರಿಭಾಷಾ ಕೋಶ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

IIMRD

J O U R N A L S